

„Ez a rendszer szegénységet és halált hoz”

Interjú
René Krüger argentin felszabadítási teológussal

Mi az üzenete Önnek, egy argentin protestánsnak itt Európában?

Azt szeretném, hogy ne feledkezzenek meg Dél-Amerika egyházairól. Számomra fontos a teológiai párbeszéd.

Mi rejtőzik az Ön „felszabadítási teológus” megnevezése mögött?

A felszabadítási teológia 1968-ban indult el. Ma új utakon jár, meghaladva az akkori marxizmus-kapitalizmus konfrontációt, ám azok a célok, amelyek mindig is mozgatták – az emberi méltóság, az emberi jogok, valamint a szegénység, az erőszak és a kirekesztés legyőzése –, ma sokkal sürgetőbbekké váltak, és feltétlenül hozzátartoznak teológiai és egyházi munkánkhoz. Változatlanul aktuális, hogy a felszabadítás teológiájának a felszabadítás gyakorlatát kell inspirálnia.

Hogyan hangzik a szegények melletti döntés teológiai indoklása?

Egészen egyszerűen: Jézus a szegények és kirekesztettek oldalán állt. Ez a legegyszerűbb és legegységesebb indoklás. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy az egyháznak a többiek ellen kellene lennie, de legalábbis azokért és azokkal kell lennie, akiket kirekesztenek, akik szenvednek.

Hogyan hangzik az Ön neoliberalizmus-kritikája?

A globalizálódott neoliberalizmus alapszerkezete a piac abszolutizálása, amit a neoliberalizmus a szabályozások lebontásával, a liberalizálással és a privatizálással juttat érvényre. A rendszer lényegéhez tartozik az ideológiai totalitarizmus. Ez azt jelenti, hogy abszolút szükségszerűnek állítják be a neoliberális intézkedéseket. – A globalizálódott neoliberalizmus szöges ellentétben áll a Biblia felszabadító üzenetével. A neoliberalizmus átfogja az egész világot, folyamatosan áldozatokat követel, és egyre jobban elmélyíti a szegények és a gazdagok közötti szakadékot. A gyengéktől azt követeli, hogy abszolút módon vessék alá magukat a piacnak, és az erők piacait védelmezi. Ez egy totalitárius világnézet, amely csupán kizsákmányolandó tárgyként határozza meg az embert és a természetet, ezért áll összeütközésben a Bibliának az egy Istentbe vetett hitével és a bibliai emberképpel.

Mi a helyzet Argentínában?

Argentínában szűk harminc évvel ezelőtt az emberek 60%-a a középréteghez tartozott, s csak mintegy 10%-uk volt szegény. Az argentin gazdaság 2001. decemberi összeomlása után csaknem a népesség kétharmada csúszott le a szegénységig küszöb alá. Szabályszerűen szétverték a középréteget. Ez annak a neoliberális gazdaságpolitikának a következménye, amelyet az 1990-es években vezettek be hivatalosan. A számok elvontak, de minden pont, minden nulla mögött egy ember áll, milliók és milliók állnak, akik nem véletlen sorscsapások folytán váltak szegénnyé és kirekesztetté, hanem egy halált hozó rendszer miatt. A teli torokból egyetlen megoldásként meghirdetett gazdasági modell a maga nyers és erőszakos privatizációival nem a mindenki számára ígért jólétet hozta meg, hanem csak egy szűk réteget tett gazdaggá, miközben a többség elszegényedett. Ez épp elég pusztító jelenség ahhoz, hogy elveszük a rendszert.

Mit tesznek ellene az egyházak?

Az egyházak tagjai elszegényedtek. Argentína egyházai a karitás révén próbálnak meg segíteni a leginkább káro-

sultaknak, például ingyenes ebédosztással, diákoknak nyújtott ösztöndíjakkal, szociális lakásépítéssel. De mindez csak annyi, mint a sebek bekötözése.

Németországban is növekednek a szociális problémák. Mit tanulhatnak a német egyházak Önöktől?

Először is: állást foglalni. Ebben segítenek a világ egyházainak állásfoglalásai. Ezek az egyházak prófétai hangjai, amelyek odáig mennek, hogy elítélik ezt a rabló rendszert, amelyben a gyengék teljesen tönkremennek. Ez a tájékozódási pont az egyházi közösségek és az egyházvezetésekre számára egyaránt. De én nem tudom megmondani a németeknek, mit kell tenniük. Csak azt tudom közölni, hogyan gondolkodnak, dolgoznak, hisznek minálunk.

Mit várnak Dél egyházai Észak egyházaitól?

Hogy érdeklődjenek azoknak az embereknek, régióknak és egyházaknak a bajai iránt, akik ennek a világméretű gazdasági rendszernek a károsultjai. És hogy közösen keressünk megoldást. Az első lépés a dolgok tudomásul vétele.

Mit jelent a „hitvallási folyamat” (processus confessionis)?

Ez 1997-ben kezdődött, a Református Világszövetség Debrecenben megtartott világkongresszusán. Afrikai egyházak indították meg a folyamatot. Arról a kérdésről van szó, hogy a neoliberális globalizációs folyamatra mondott igennek vagy nemnek van-e valami köze a hithez, vagy nincs. Azóta szerte a világon gondolkodnak erről. Ám nem egyszerű dolog kilépni egy rendszerből. Valamennyien benne vagyunk, valamennyien részt veszünk benne. A kérdés nem az, hogyan és hol szálljunk ki, hanem az, hogy melyik oldalon állunk. A „hitvallási folyamat” egyházai számára egyértelmű, hogy az evangélium alapján az áldozatok oldalára kell állniuk.

A német egyházak miért nem mondják ki ezt ilyen világosan?

A nagyegyházak itt az államhoz kötődnek, s ez azt eredményezi, hogy az egyházi vezetők azt mondják: „Megvannak a gazdagjaink és a szegényeink; felelősek vagyunk az államért, keressünk hát valamiféle középutat!” Nem hiszem, hogy ez ilyen egyszerű. Az embernek gyakran támad az a benyomása, hogy egy ilyen középvezetési keresése során ismét csak a hatalom és a gazdagság javára foglalnak állást. Mindannyiunknak több bátorságot kívánok, és azt, hogy több kockázatot vállaljunk. De mi történik akkor, ha egy egyház elkezd valóban világosan beszélni? Veszíteni fog kiváltságaiból, veszíteni fog a felső rétegbe tartozó tagjaitól, hátrébb fog szorulni, ami a befolyást és a pénzt illeti.

Létezik-e Önöknél reménytelenség, beletörődés a globális fejleményeket illetően?

Azt mondanám, olyan nagy beletörődés egyáltalán nincs. Az utóbbi hat-hét évben olyan kormányok léptek színre a nagyobb dél-amerikai országokban, amelyek erős szociális érdeklődést mutatnak, és keresik a lehetséges más megoldásokat. Az, hogy e kormányok minden nehézség ellenére elindítottak egyet s más, annak a jele, hogy nem lobbant ki a remény lángja. Részben olyan emberek kerültek hatalomra, akik korábban közel álltak a felszabadítási teológiához. Valami történik.

René Krüger a La Plata-i evangélikus egyház lelkésze, és az Újszövetség tanára a buenos airesi evangélikus teológiai főiskolán.

Forrás: Publik-Forum, 2007/21